

K O N W E N C J A

między Polską a Niemcami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisana w Gdańsku dnia 30 grudnia 1924 r.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

M Y, S T A N I S Ł A W W O J C I E C H O W S K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia trzydziestego grudnia tysiąc dziewięćset dwudziestego czwartego roku w Gdańsku została zawarta Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, o następującem brzmieniu dosłownem:

**Konwencja między Polską a Niemcami
o ułatwieniach w małym ruchu granicznym.**

POLSKA

z jednej strony

a

NIEMCY

z drugiej,

zważywszy, że w Konwencji, podpisanej w Poznaniu 29 kwietnia 1922, o ułatwieniach w ruchu granicznym i w Konwencji, podpisanej w Warszawie 23 lutego 1924, o górnośląskim pasie granicznym, przewidziane jest wygaśnięcie każdej z tych Konwencji dnia 31 grudnia 1924, — ożywione pragnieniem zapewnić i po tym czasie mieszkańcom pogranicza ułatwienia w ruchu granicznym, zamianowały, w celu zawarcia odpowiedniej Konwencji, jako pełnomocników

Polska:

Kierownika Komitetu Tranzytowego w Ministerjum Spraw Zagranicznych, pana Jerzego Bogorya-Kurzenieckiego,

**Abkommen zwischen Polen und Deutschland
über Erleichterungen im kleinen Grenzverkehr.**

POLEN

einerseits

und

DEUTSCHLAND

andererseits,

in Erwägung, dass in dem am 29. April 1922 in Posen unterzeichneten Abkommen über Erleichterungen des Grenzverkehrs und in dem am 23. Februar 1924 in Warschau unterzeichneten Abkommen über den oberschlesischen Grenzbezirk das Ausserkrafttreten 1924 vorgesehen ist, haben, von dem Wunsche geleitet, jedes der beiden Abkommen für den 31. Dezember 1924, auch nach diesem Zeitpunkte den Grenzbewohnern Vergünstigungen für den Grenzverkehr zu sichern, zwecks Abschlusses eines entsprechenden Abkommens als Bevollmächtigte

Polen:

den Leiter des Transitkomitees im Ministerium des Aeussern, Herrn Jerzy Bogorya-Kurzeniecki,

Niemcy:

Posła Dr. Paul Eckardt,

którzy po wymianie i sprawdzeniu swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili następujące postanowienia:

I. Ułatwienia osobiste.

Artykuł 1.

1. Osoby, zamieszkałe w obrębie powiatów granicznych, lecz nie dalej, niż w odległości 10 kilometrów od granicy polsko-niemieckiej, i przebywające tam przynajmniej od trzech miesięcy, mogą na podstawie przepustek granicznych i podług postanowień następnych artykułów przekraczać granicę i przebywać po jej drugiej stronie. Urzędnicy korzystają z tego udogodnienia od dnia rozpoczęcia służby.

2. Za powiaty graniczne uważa się powiaty, przylegające do polsko-niemieckiej granicy. W razie szczególnej potrzeby może każdy z obu Rządów uznać za powiaty graniczne, w rozumieniu niniejszej Konwencji, części innych sąsiadujących powiatów, położonych w odległości nie większej, niż 10 kilometrów od granicy polsko-niemieckiej, o czym zawiadomić należy Rząd drugiej Strony.

Artykuł 2.

Przepustka graniczna uprawnia okaziciela:

a) do przekraczania granicy w określonych punktach przejściowych piechotą, konno, na rowerze, wozem, saniami, samochodem lub koleją;

b) do przebywania w obrębie powiatu, leżącego po drugiej stronie granicy i przylegającego do powiatu, w którym przepustka została wystawiona, w odległości nie większej, niż 10 kilometrów od granicy. Jeżeli powiat dotyka więcej, niż jednego powiatu po drugiej stronie granicy, wówczas prawo pobytu rozciąga się na wszystkie te powiaty. W razie szczególnej potrzeby władza, wystawiająca przepustkę, jest uprawniona ważność jej rozciągnąć na przylegające z obu stron powiaty graniczne.

Artykuł 3.

1. Przepustki są wystawiane:

a) jako przepustki na podróż jednorazową — w kolorze czerwonym;

b) jako stałe przepustki — w kolorze zielonym;

c) jako przepustki gospodarcze — w kolorze brązowym.

2. Do przepustek używać należy formularzy w polskim i niemieckim języku według wzoru, wprowadzonego na podstawie Konwencji z 29 kwietnia 1922, z tem jednak, że przepisy, wydrukowane na przepustkach, będą zmienione odpowiednio do niniejszej Konwencji.

3. Przepustki muszą zawierać:

a) imię i nazwisko, stanowisko lub zawód, miej-

Deutschland:

den Gesandten, Herrn Dr. Paul Eckardt,

bestellt, die nach Austausch und Prüfung ihrer als gut und in gehöriger Form befundenen Vollmachten über folgende Bestimmungen übereingekommen sind:

I. Persönliche Erleichterungen.

Artikel 1.

1. Personen, die innerhalb der Grenzkreise nicht mehr als 10 Kilometer von der polnisch-deutschen Grenze entfernt wohnen und sich dort länger als 3 Monate aufhalten, können auf Grund von Grenzausweisen nach Massgabe der folgenden Artikel die Grenze überschreiten und sich jenseits der Grenze aufhalten. Beamte geniessen diese Vergünstigung vom Tage ihres Dienstantritts ab.

2. Als Grenzkreise sind die an die polnisch-deutsche Grenze angrenzenden Kreise anzusehen. Falls sich ein besonderes Bedürfnis herausstellt, kann jede der beiden Regierungen, als zu einem Grenzkreis im Sinne dieses Abkommens gehörig, Teile anderer benachbarter Kreise bezeichnen, die nicht mehr als 10 Kilometer von der polnisch-deutschen Grenze entfernt sind; hiervon ist der Regierung des anderen Teiles Mitteilung zu machen.

Artikel 2.

Der Grenzausweis berechtigt den Inhaber:

a) die Grenze an bestimmten Uebergangsstellen zu Fuss, zu Pferde, zu Rad, im Wagen, im Schlitten, im Kraftfahrzeug, sowie mit der Eisenbahn zu überschreiten,

b) sich in einer Entfernung von nicht mehr als 10 Kilometer von der Grenze innerhalb des jenseits der Grenze gelegenen Kreises aufzuhalten, der an den Kreis angrenzt, in dem der Ausweis ausgestellt worden ist. Grenzt der Kreis an mehrere jenseits der Grenze liegende Kreise, so erstreckt sich die Aufenthaltsberechtigung auf alle diese Kreise. Im Falle eines besonderen Bedürfnisses ist die ausstellende Behörde berechtigt, die Gültigkeit des Ausweises auf die beiderseits benachbarten Grenzkreise zu erstrecken.

Artikel 3.

1. Die Grenzausweise werden ausgestellt:

a) als Ausweise für eine einmalige Reise — in roter Farbe,

b) als Dauerausweise — in grüner Farbe,

c) als Wirtschaftsausweise — in brauner Farbe.

2. Zu den Ausweisen sind Vordrucke in polnischer und deutscher Sprache in der auf Grund des Abkommens vom 29. April 1922 eingeführten Form, jedoch mit der Massgabe zu verwenden, dass die Wiedergabe der Vertragsbestimmungen entsprechend dem gegenwärtigen Abkommen geändert wird.

3. Die Ausweise müssen enthalten:

a) Vor- und Zuname, Stand oder Beruf, Geburtsort

sce i datę urodzenia oraz miejsce zamieszkania okaziciela;

b) cel (powód) podróży;

c) miejsce przekroczenia granicy;

d) oznaczenie powiatów, w których obrębie przepustka jest ważna;

e) ograniczenia prawa przebywania po drugiej stronie granicy zarówno co do miejsca, jak i co do czasu, wynikające bądź z celu podróży, bądź z innych powodów;

f) wzmianki o osobach młodocianych, mających ewentualnie towarzyszyć (art. 5).

4. Przepustki muszą być zaopatrzone w fotografię właściciela, urzędowo ostemplowaną, i jego podpis albo znak ręczny. Fotografia nie jest wymagana, o ile okaziciel przepustki przedstawi inną legitymację osobistą, urzędową lub urzędowo poświadczoną i zaopatrzoną w fotografię.

Artykuł 4.

1. Przepustki wystawiają po stronie polskiej władze administracyjne pierwszej instancji, po stronie niemieckiej — landraci i władze policyjne obwodów miejskich.

2. W razie szczególnie pilnej i sprawdzonej potrzeby odbycia jednorazowej podróży i niemożności uzyskania na czas przepustki od władzy, kompetentnej w myśl ustępu 1 do jej wystawienia, przepustka może być wystawiona po stronie polskiej również przez komisarzy obwodowych albo i inną władzę, która będzie od tego wyznaczona; w razie wyznaczenia innej władzy należy w danym razie zawiadomić Rząd niemiecki; po stronie niemieckiej — również przez miejscową władzę policyjną.

3. Pod względem terytorjalnym właściwą jest ta władza, w której obrębie mieszka starający się o przepustkę.

Artykuł 5.

Przepustki należy wydawać tylko osobom powyżej lat 12. Wyjątkowo w wypadku szczególnej potrzeby, przepustka może być wystawiona osobie poniżej lat 12. Poza tem osoby poniżej lat 12 mogą przekraczać granicę bez przepustki tylko w towarzystwie osoby dorosłej i tylko wtenczas, gdy ta ostatnia jest uprawniona na mocy przepustki do zabrania ze sobą takich osób.

Artykuł 6.

Przepustki jednorazowe wystawia się z ważnością najwyżej na 14 dni, licząc od dnia wystawienia; uprawniają one do przebywania z drugiej strony granicy w ciągu trzech dni najwyżej, przyczem dzień pierwszego przekroczenia granicy nie jest liczony.

Artykuł 7.

Stałe przepustki wystawia się, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 9, z ważnością trzymiesięczną osobom, które dla celów zawodowych, gospodarczych, kościelnych lub innych szczególnych powodów, muszą częściej przekraczać granicę. Co się ty-

und Geburtstag, sowie Wohnsitz des Inhabers,

b) Zweck der Reise,

c) Grenzübergangsstelle,

d) Bezeichnung der Kreise, innerhalb deren der Ausweis gilt,

e) die sich aus dem Reisezweck oder anderen Gründen ergebenden räumlichen und zeitlichen Beschränkungen des Aufenthalts jenseits der Grenze,

f) Angaben über etwa mitzunehmende jugendliche Personen (Artikel 5).

4. Die Ausweise müssen mit einem amtlich abzustempelnden Lichtbild und mit Unterschrift oder Handzeichen des Inhabers versehen sein. Des Lichtbildes bedarf es nicht wenn der Ausweisinhaber einen sonstigen mit Lichtbild versehenen amtlichen oder amtlich beglaubigten Ausweis über seine Person vorweist.

Artikel 4.

1. Die Ausweise werden auf polnischer Seite von den Verwaltungsbehörden erster Instanz, auf deutscher Seite von den Landräten und den Polizeibehörden der Stadtkreise ausgestellt.

2. Wenn ein besonders dringender Grund für eine einmalige Reise glaubhaft gemacht wird und ein Ausweis von der nach Absatz 1 zuständigen Behörde nicht rechtzeitig beschafft werden kann, so ist die Ausstellung auf polnischer Seite auch durch die Distriktskommissare oder sonstige noch zu bestimmende Behörden, worüber gegebenenfalls der Deutschen Regierung eine Mitteilung zugehen wird, auf deutscher Seite auch durch die Ortspolizeibehörde zulässig.

3. Oertlich zuständig ist die Behörde, in deren Bezirk der Ausweisbewerber seinen Wohnsitz hat.

Artikel 5.

Die Ausweise sind nur Personen über 12 Jahren auszustellen. Ausnahmsweise kann im Falle eines besonderen Bedürfnisses ein Ausweis auch einer Person unter 12 Jahren ausgestellt werden. Im übrigen dürfen Jugendliche unter 12 Jahren die Grenze ohne Ausweis nur in Begleitung eines Erwachsenen und nur dann überschreiten, wenn dessen Ausweis die Befugnis zur Mitnahme des Jugendlichen enthält.

Artikel 6.

Ausweise für eine einmalige Reise werden mit einer Geltungsdauer von höchstens 14 Tagen, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, ausgestellt; sie berechtigen zu einem höchstens dreitägigen Aufenthalt jenseits der Grenze mit der Massgabe, dass der Tag des ersten Grenzübertritts nicht eingerechnet wird.

Artikel 7.

Dauerausweise werden vorbehaltlich der Bestimmungen des Artikel 9 mit einer Geltungsdauer von 3 Monaten Personen ausgestellt, die aus beruflichen, wirtschaftlichen, kirchlichen oder sonstigen besonderen Gründen die Grenze häufiger über-

czy każdorazowego przebywania po drugiej stronie granicy, stosuje się artykuł 6.

Artykuł 8.

1. Właściciele gruntów, członkowie ich rodzin, jak również osoby, zajęte w ich gospodarstwie, otrzymują, z zastrzeżeniem postanowień artykułu 9, przepustki gospodarcze, o ile ich grunt albo grunty, stanowiące całość gospodarczą, przecięte są przez granicę. To samo stosuje się do wypadków, kiedy grunt albo grunty tego rodzaju nie mogą być normalnie zagospodarowane bez przekraczania granic. Te same prawa, co właściciel gruntu, mają osoby, korzystające z niego na mocy jakiegokolwiek tytułu prawnego. Przepustki gospodarcze uprawniają do przekraczania granicy i do przebywania poza nią tylko w tem miejscu i w takim czasie, jakiego wymaga uprawianie i korzystanie z gruntu. Położenie gruntu musi być oznaczone w przepustce.

2. Postanowienia ustępu 1 stosują się tylko do takich gruntów, co do których w dniu 15 września 1922 istniały warunki, wymagane do wystawiania przepustek gospodarczych. W odniesieniu do tej części granicy, na którą rozciąga się polsko-niemiecka Konwencja Górnośląska z 15 maja 1922, obowiązuje termin 1 stycznia 1922.

3. Przepustki gospodarcze są ważne na przeciąg roku kalendarzowego.

Artykuł 9.

1. Władze, wymienione w artykule 4, mają zawiadamiać odpowiednie władze drugiej Strony o wnioskach o wystawienie przepustek stałych lub gospodarczych (art. 7 i 8), które do nich wpływają, o ile mają zamiar wnioski te uwzględnić. W zawiadomieniu należy podać nazwisko i miejsce zamieszkania petenta oraz dane, z których wynikałoby, że istnieją warunki, wymagane do przekroczenia granicy, oraz cel (powód) tego przekroczenia.

2. Wystawienia przepustki należy odmówić, jeżeli władza Strony przeciwnej w ciągu 10 dni po wysłaniu zawiadomienia sprzeciwi się temu z powodu braku warunków, wymaganych dla wystawienia przepustki, bądź dlatego, że przekroczeniu granicy sprzeciwiają się ustawowe przepisy paszportowe kraju, do którego petent zamierza się udać, bądź wreszcie dlatego, że posiadanie przepustki przez petenta byłoby niebezpiecznym dla bezpieczeństwa publicznego i porządku tego kraju.

3. Jeżeli władza wystawiająca uzna sprzeciw za nieumotywowany, wówczas jej władza przełożona może domagać się od odpowiedniej władzy Strony przeciwnej ponownego zbadania sprzeciwu.

4. O wystawieniu każdej przepustki stałej i gospodarczej władza wystawiająca winna bezzwłocz-

schreiten müssen. Hinsichtlich des jedesmaligen Aufenthalts jenseits der Grenze findet Artikel 6 Anwendung.

Artikel 8.

1. Eigentümer von Grundstücken, ihre Familienangehörigen, sowie die in ihrer Wirtschaft tätigen Personen erhalten vorbehaltlich der Bestimmungen des Artikel 9 Wirtschaftsausweise, wenn ihr Grundstück oder mehrere ihnen gehörige, eine wirtschaftliche Einheit bildenden Grundstücke durch die Grenze durchschnitten werden. Das Gleiche gilt, wenn ein Grundstück oder Grundstücke der betreffenden Art ohne Ueberschreiten der Grenze nicht ordnungsmässig bewirtschaftet werden können. Den Eigentümern stehen sonstige auf Grund irgend welcher Rechtsansprüche Nutzungsberechtigte gleich. Die Wirtschaftsausweise berechtigen zum Grenzübertritt und zum Aufenthalt jenseits der Grenze räumlich und zeitlich nur, soweit Bewirtschaftung und Nutzung der Grundstücke es erfordern. Die Lage der Grundstücke ist im Ausweis anzugeben.

2. Die Bestimmungen des Absatz 1 gelten nur hinsichtlich solcher Grundstücke, bei denen die Voraussetzungen für die Ausstellung von Wirtschaftsausweisen am 15. September 1922 vorgelegen haben. Für den Teil der Grenze, auf den sich das polnisch-deutsche Abkommen über Oberschlesien vom 15. Mai 1922 bezieht, tritt an die Stelle des erwähnten Zeitpunktes der 1. Januar 1922.

3. Die Wirtschaftsausweise gelten für die Dauer des Kalenderjahres.

Artikel 9.

1. Die im Artikel 4 bezeichneten Behörden haben von den bei ihnen eingehenden Anträgen auf Ausstellung von Dauer- und Wirtschaftsausweisen (Artikel 7, 8) den entsprechenden Behörden auf der Gegenseite Mitteilung zu machen, wenn sie diesen Anträgen stattgeben wollen. Die Mitteilung muss Namen und Wohnort des Antragstellers sowie Angaben enthalten, aus denen sich die Voraussetzungen für die Ausstellung des Ausweises und den Zweck des Grenzübertritts ergeben.

2. Die Ausstellung des Ausweises ist zu versagen, wenn die Behörde auf der Gegenseite innerhalb einer Frist von 10 Tagen nach Absendung der Mitteilung Einspruch mit der Begründung erhebt, dass die Voraussetzungen für die Ausstellung des Ausweises nicht vorliegen oder dass dem Grenzübertritt nach den Passvorschriften des Eingangslandes gesetzliche Hindernisse entgegenstehen oder

dass der Ausweis in den Händen des Antragstellers eine Gefahr für die öffentliche Sicherheit und Ordnung im Eingangsland bedeuten würde.

3. Hält die ausstellende Behörde den Einspruch nicht für begründet, so kann ihre vorgesetzte Behörde eine Nachprüfung des Einspruchs durch die entsprechende Behörde auf der Gegenseite veranlassen.

4. Von der Ausstellung eines jeden Dauer- und Wirtschaftsausweises ist von der ausstellenden Be-

nie zawiadomić odpowiednią władzę Strony przeciwnej. Blizsze szczegóły pozostawia się bezpośrednio porozumieniu się obustronnych właściwych władz administracyjnych.

Artykuł 10.

1. Przepustki graniczne, z wyjątkiem przepustek gospodarczych, uprawniają do przekraczania granicy w punktach, w nich podanych i uznanych za punkty przejściowe przez obie Strony kontraktujące. Bez powodu nie wolno w przepustce podawać innego punktu przejściowego, jak tylko punkt, najbliższy położony od miejsca zamieszkania starającego się o przepustkę.

2. Przepustki gospodarcze uprawniają do przekraczania granicy również poza punktami przejściowymi w miejscach, gdzie to się okaże celowe dla wykonywania prac gospodarczych. Miejsca te winny być ustalone przez obustronne właściwe władze celne po wysłuchaniu osób interesowanych i z uwzględnieniem istotnych potrzeb gospodarczych.

Artykuł 11.

1. Przekraczanie granicy na podstawie przepustek granicznych jest dozwolone w zasadzie tylko w godzinach dziennych, a mianowicie od 1 kwietnia do 30 września między 6 rano a 8 wieczór, a od 1 października do 31 marca między 7 rano a 6 wieczór. Zapory graniczne muszą być w porę otwierane i nie mogą być przedwcześnie zamykane.

2. Przepustki gospodarcze uprawniają w czasie od 1 maja do 30 września do przekraczania granicy już o godzinie 4 rano.

3. Władze administracyjne i celne I instancji mogą po wzajemnem porozumieniu ustalić w inny sposób godziny przekraczania granicy bądź wogóle, bądź w poszczególnych wypadkach, jeżeliby to się okazało pożądane ze względu na miejscowe stosunki.

4. Duchowni i ich pomocnicy, lekarze, weterynarze i akuszerki mogą przy wykonywaniu swego zawodu przekraczać granicę również i w nocy. To samo dotyczy i innych osób np. dozorców służb oraz strażaków, w wypadkach szczególnie pilnej potrzeby. Przekraczanie granicy koleją nie podlega ograniczeniom co do godzin.

Artykuł 12.

1. Pobierane będą następujące opłaty:

	Zł. pol.	Mk. niem.
za przepustkę jednorazową	0.50	albo 0.50
" " stałą	3.00	" 2.00
" " gospodarczą	4.00	" 3.00

2. Inne opłaty, nie przewidziane w ustępie pierwszym, nie mogą być pobierane ani za wystawienie przepustki, ani za podanie.

3. W razie potrzeby mogą oba Rządy porozumieć się co do zmiany wysokości opłat.

hörde der entsprechenden Behörde auf der Gegenseite alsbald Mitteilung zu machen. Das Nähere hierüber bleibt einer unmittelbaren Verständigung der beiderseitigen zuständigen Verwaltungsbehörden vorbehalten.

Artikel 10.

1. Die Grenzausweise mit Ausnahme der Wirtschaftsausweise berechtigen zum Grenzübertritt an den in ihnen bezeichneten Uebergangsstellen, die von beiden vertragschliessenden Teilen als solche anerkannt sind. Ohne Grund soll ein anderer als der dem Wohnsitz des Ausweisbewerbers nächstgelegene Grenzübergang im Ausweis als Grenzübergangsstelle nicht bezeichnet werden.

2. Die Wirtschaftsausweise berechtigen auch ausserhalb der Grenzübergänge zum Grenzübertritt an den Stellen, an denen dies zur Ausführung wirtschaftlicher Arbeiten zweckmässig ist. Diese Stellen sind durch die beiderseitigen zuständigen Zollbehörden nach Anhörung der Beteiligten und unter Berücksichtigung der tatsächlichen wirtschaftlichen Erfordernisse festzusetzen.

Artikel 11.

1. Der Grenzübertritt auf Grund von Grenzausweisen ist regelmässig nur während der Tagesstunden, und zwar vom 1. April bis 30. September von 6 Uhr morgens bis 8 Uhr abends und vom 1. Oktober bis 31 März von 7 Uhr morgens bis 6 Uhr abends gestattet. Absperrvorrichtungen müssen rechtzeitig geöffnet und dürfen nicht vorzeitig geschlossen werden.

2. Wirtschaftsausweise berechtigen vom 1. Mai bis 30. September bereits von 4 Uhr morgens an zum Grenzübertritt.

3. Die Verwaltungs- und Zollbehörden erster Instanz können im beiderseitigen Einvernehmen die Zeiten für den Verkehr an den Uebergangsstellen allgemein oder in Einzelfällen anderweit festsetzen, wenn die örtlichen Verhältnisse es angezeigt erscheinen lassen.

4. Geistliche und ihre Gehilfen, Aerzte, Tierärzte und Hebammen dürfen in Ausübung ihres Berufs auch bei Nachtzeit die Grenze überschreiten. Das Gleiche gilt für andere Personen, z. B. Schleusenwärter und Feuerlöschmannschaften in besonders dringenden Fällen.

5. Der Grenzübertritt mit der Eisenbahn ist zeitlich nicht beschränkt.

Artikel 12.

1. An Gebühren werden erhoben:
für einen Ausweis zur einmaligen
" " Reise Zł. 0.50 oder RM 0.50
" " Dauerausweis Zł. 3.— " RM 2.—
" " Wirtschaftsausweis Zł. 4.— " RM 3.—

2. Andere als die im Absatz 1 festgesetzten Gebühren dürfen für die Ausstellung von Grenzausweisen mit Einschluss des Antrags nicht erhoben werden.

3. Die Höhe der Gebühren kann nötigenfalls im gegenseitigen Einvernehmen beider Regierungen geändert werden.

Artykuł 13.

Straż ogniowa i straż kopalniana, jak również załogi ratownicze, dające się rozpoznać jako takie, mogą dla niesienia pomocy bez przepustek przekraczać granicę i zatrzymać się po jej drugiej stronie na czas niesienia pomocy w punktach, w których to okaże się konieczne, z tem zastrzeżeniem, że poddają się kierownictwu osoby właściwej według przepisów, wydanych w miejscu wypadku.

Artykuł 14.

Wszystkie przepustki należy oddawać władzy wystawiającej po ich użyciu najpóźniej po upływie terminu ich ważności.

Artykuł 15.

1. O ile okaże się potrzeba, Strony kontraktujące wydadzą przepisy w celu pociągania do odpowiedzialności osób, które uzyskały przepustki graniczne na mocy podania fałszywych okoliczności albo które nadużyły przepustek, a zwłaszcza przez przekroczenie wyszczególnionego w przepustkach obszaru, na który zostały wydane.

2. W razie powtórnego nadużycia, przepustka graniczna może być odebrana również przed upływem jej ważności. Nieprawnie wystawioną przepustkę należy bez wszystkiego odebrać.

3. Odebrane przepustki należy zwracać władzy, która je wystawiła.

Artykuł 16.

Każda ze Stron kontraktujących może wydalać ze swego terytorjum, z wyjątkiem własnych obywateli, wszystkich, którzy powtórnie nadużyli przepustki granicznej.

II. Ułatwienia rzeczowe.

Artykuł 17.

1. Właściciele i użytkownicy gruntów bądź rolnych, bądź leśnych, leżących w granicznym obwodzie celnym jednej ze Stron kontraktujących, mają prawo, jeżeli mieszkania ich lub warsztaty pracy są oddzielone granicą od należących do nich obszarów użytkowania i o ile własność ich stanowi jedną gospodarczą całość:

a) przenosić lub przewozić przez granicę bez cła przedmioty, służące do racjonalnego zagospodarowania ich gruntów, a w szczególności również i nawozy; ziarno do siewu, rośliny, służące do ochrania gruntów, produkty gleby, naturalne kamienie, cegłę, piasek, glinę, glinę, drzewa, wiklinę, torf, narzędzia, używane zwykle w gospodarstwie rolnem i leśnym, jak również przybory rybackie. Te ostatnie muszą być przeniesione z powrotem po użyciu. Udogodnienia te nie rozciągają się na metale, węgiel, i inne produkty górnicze, jak również i na naftę;

Artikel 13.

Mitglieder von Feuer- oder Bergwehren, sowie Rettungsmannschaften des einen Teiles, die als solche gekennzeichnet sind, können zur Hilfeleistung die Grenze an den nach den Umständen gebotenen Stellen ohne Ausweise überschreiten und sich für die Dauer der Hilfeleistung im Gebiete des anderen Teiles aufhalten unter der Voraussetzung, dass sie sich der Leitung der nach den Bestimmungen am Unfallsorte zuständigen Persönlichkeit unterstellen.

Artikel 14.

Sämtliche Ausweise sind nach ihrem Gebrauch, spätestens jedoch nach Ablauf ihrer Geltungsdauer der ausstellenden Behörde zurückzugeben.

Artikel 15.

1. Die vertragschliessenden Teile werden, soweit erforderlich, Strafbestimmungen erlassen, um Personen zur Verantwortung ziehen zu können, die sich Grenzausweise durch unwahre Angaben verschafft haben oder die sich eines Missbrauchs der Grenzausweise, insbesondere durch Überschreiten des im Ausweis angegebenen Geltungsgebiets schuldig machen.

2. Bei wiederholtem Missbrauch kann der Grenzausweis auch während seiner Geltungsdauer eingezogen werden. Ein zu Unrecht ausgestellter Ausweis ist ohne weiteres einzuziehen.

3. Eingezogene Ausweise sind der Behörde, die sie ausgestellt hat, zurückzugeben.

Artikel 16.

Jeder der vertragschliessenden Teile kann andere als seine eigene Staatsangehörigen bei wiederholtem Missbrauch von Grenzausweisen aus seinem Gebiet ausweisen.

II. Sachliche Erleichterungen.

Artikel 17.

1. Eigentümern und sonstigen Nutzungsberechtigten von land- oder forstwirtschaftlich genutzten Grundstücken im Zollgrenzbezirk eines der beiden vertragschliessenden Teile, deren Wohnungen oder Betriebsstätten durch die Grenze von den dazu gehörenden Nutzflächen getrennt sind, steht, insoweit ihr Besitz eine wirtschaftliche Einheit bildet, das Recht zu,

a) über die Grenze zollfrei die der ordnungsgemäßen Bewirtschaftung ihrer Grundstücke dienenden Gegenstände zu befördern, und zwar insbesondere auch Dünger, Samen, Pflanzen für Schonungen, Bodenerzeugnisse, Natursteine, Ziegel, Sand, Lehm, Tonerde, Bäume, Weiden, Torferde, die in der Land- und Forstwirtschaft üblichen Arbeitsgeräte sowie Fischereigeräte. Die Fischereigeräte müssen nach gemachten Gebrauche zurückgebracht werden. Auf Metalle, Kohle und sonstige Bergbauerzeugnisse, sowie auf Erdöl erstreckt sich die Vergünstigung nicht;

b) przenosić lub przewozić przez granicę bez cła płody i wytwory swego gospodarstwa, o ile one co do rodzaju i ilości odpowiadają rodzajowi i rozległości tych gospodarstw. Jako wytwory uważać należy również mleko i jego przetwory, bity drób, zarżnięte owce, cielęta i świnie, ubitą zwierzynę oraz żywe i śnięte ryby;

c) przepędzać przez granicę bez cła bydło dla wypasania na własnych pastwiskach, z prawem przepędzania zpowrotem tego inwentarza z przychówkiem, ewentualnie urodzonym po drugiej stronie granicy.

Bydło to wraz ze zwierzętami, które były dorżnięte po drugiej stronie granicy, jak również wydojone mleko i jego przetwory muszą być przyniesione zpowrotem na tę stronę, po której znajduje się gospodarstwo. Władze celne są uprawnione dopuszczać wyjątki po wzajemnym porozumieniu.

2. Zwierzęta pociągowe z należąca do nich uprzężą i derkami, jak również wszelkie środki przewozowe, zwykle używane w gospodarstwie rolnem, przewidziane w ustępie a), zostają również zwolnione od cła pod warunkiem, że będą przepędzone zpowrotem.

3. Osoby, którym przysługują powyższe udogodnienia, mogą z nich korzystać tylko w godzinach dnia i tylko na tych odcinkach, na których stosownie do miejscowych zwyczajów wykonywane są roboty rolne lub leśne.

Artykuł 18.

Mieszkańcy granicznego obwodu celnego mogą zabierać ze sobą do obwodu, położonego z drugiej strony, bez cła żywność na jeden dzień, do wysokości najwyżej 1 kilograma. Napoje alkoholowe są wyraźnie wyłączone. Jako żywność uważa się wyłącznie środki spożywcze przyrządzone, nie zaś produkty surowe, służące do ich przyrządzenia.

Artykuł 19.

Przedmioty, służące do własnej potrzeby mieszkańców granicznego obwodu celnego, które mają być obrobione, przerobione lub ulepszone w sposób rekedzielnicy w przeciwnym obwodzie celnym, mogą być w tym celu wywożone bez cła i innych opłat, a po dokonaniu przerobienia przywożone zpowrotem. Również wolno mieszkańcom granicznego obwodu celnego, zmuszonym do korzystania z młynów i innych zakładów, położonych w leżącym bezpośrednio po drugiej stronie obwodzie celnym, dla zmielenia, utłuczenia, krajania, przecierania i t. p. przedmiotów użytku rolniczego, jak: zboże, nasiona oleiste, konopie, len, drzewo i kora, przewozić w tym celu takie przedmioty przez granicę bez cła, następnie zaś po ich przerobieniu wprowadzić zpowrotem w ilości lub wadze, odpowiadającej ich poprzedniemu stanowi surowemu. Korzystać z powyższych udogodnień wolno tylko pod warunkiem, że przedmioty te służą do własnych potrzeb gospodarczych.

b) über die Grenze zollfrei Erträge oder Erzeugnisse ihres Besitzes zu befördern, soweit diese nach Art und Menge der Art und der Ausdehnung dieser Betriebe entsprechen. Als Erzeugnisse gelten auch Milch und die daraus gewonnenen Erzeugnisse, geschlachtetes Geflügel, geschlachtete Schafe, Kälber und Schweine, erjagtes Wild, sowie lebende und tote Fische;

c) über die Grenze zollfrei Vieh zur Weide auf jenseits der Grenze liegende eigene Weidegrundstücke zu treiben und dieses Vieh mit Einschluss der etwa jenseits der Grenze geborenen Jungtiere zollfrei zurückzuführen.

Dieses Vieh, mit Einschluss der etwa jenseits der Grenze geschlachteten Tiere, die von ihm gemolkene Milch und die daraus hergestellten Erzeugnisse müssen in das Gebiet zurückgebracht werden, in dem sich der Betriebsitz befindet. Die Zollbehörden sind berechtigt im gegenseitigen Einvernehmen Ausnahmen zuzulassen.

2. Zugtiere mit Einschluss der zugehörigen Geschirre und Decken und alle Beförderungsmittel, die in einem ordentlichen landwirtschaftlichen Betriebe der im Absatz 1 bezeichneten Art gebraucht werden, geniessen ebenfalls Zollfreiheit, jedoch unter dem Vorbehalt, dass sie zurückgebracht werden.

3. Personen, denen die vorstehenden Vergünstigungen zustehen, können davon nur in den Zeiträumen und -abschnitten Gebrauch machen, in denen gemäss den örtlichen Gewohnheiten die land- und forstwirtschaftlichen Arbeiten vorgenommen werden.

Artikel 18.

Die Bewohner des Zollgrenzbezirks dürfen auf das jenseits gelegene Gebiet zollfrei Mundvorrat für einen Tag im Höchstgewicht von 1 kg. mit sich führen. Alkoholhaltige Getränke sind von der Mitnahme ausdrücklich ausgeschlossen. Als Mundvorrat gelten nur zubereitete Nahrungsmittel, nicht aber zu ihrer Bereitung dienende Roherzeugnisse.

Artikel 19.

Gegenstände des eigenen Bedarfs der Bewohner eines Zollgrenzbezirks, die im gegenüberliegenden Zollgrenzbezirke handwerksgemäss verarbeitet, umgearbeitet oder ausgebessert werden sollen, dürfen zu diesem Zwecke frei von Zöllen und sonstigen Abgaben aus- und nach erfolgter Verarbeitung usw. wieder eingeführt werden. Ebenso dürfen die Bewohner des Zollgrenzbezirks des einen der vertragschliessenden Teile, die für landwirtschaftliche Gegenstände, wie Getreide, Oelsamen, Hanf, Lein, Holz und Lohe zum Vermahlen, Stampfen, Schneiden, Reiben usw., auf die Benutzung von Mühlen und sonstigen entsprechenden Betriebsstätten in dem unmittelbar gegenüberliegenden Zollgrenzbezirke angewiesen sind, solche Gegenstände zu diesem Zwecke zollfrei über die Grenze bringen und nach ihrer Verarbeitung in der dem Rohzustand entsprechenden Menge oder in dem diesem Zustand entsprechenden Gewichte zurückzuführen. Voraussetzung für die vorstehend erwähnten Vergünstigungen ist, dass die Gegenstände für den eigenen Wirtschaftsbedarf gebraucht werden.

Artykuł 20.

Rękodzielnicy i rzemieślnicy, zamieszkali w granicznym obwodzie celnym jednego Państwa, są uprawnieni, w celu wykonywania swych zawodów w obrębie granicznego obwodu celnego drugiego Państwa, do przenoszenia przez granicę bez cła potrzebnych narzędzi i instrumentów, pod warunkiem powrotnego wywiezienia ich po ukończeniu roboty. Przy wykonywaniu tej roboty muszą się oni stosować do obowiązujących przepisów.

Artykuł 21.

1. Duchowni, lekarze, weterynarze i akuszerki są uprawnieni zabierać z sobą bez cła przedmioty, potrzebne do wykonywania ich zawodów, pod warunkiem powrotnego przeniesienia ich przez granicę. Przy wykonywaniu swych zawodów po drugiej stronie muszą się stosować do tamtejszych przepisów.

2. Podobnie mogą być zabierane bez cła przedmioty, służące do obrzędów religijnych, mianowicie do Mszy świętej, komunji, bierzmowania lub ostatniego namaszczenia, jak np. kielichy, cyborja, książki, chorągwie kościelne, świece i t. p.

Stosowne udogodnienia będą przyznawane przy okazji pogrzebów, w szczególności przy przewożeniu zwłok, dla przewozu przedmiotów, używanych do pogrzebów i do utrzymania i upiększania grobów, nawet wówczas, gdy przedmioty te służą do stałego zdobienia i utrzymywania grobów i cmentarzy.

3. Straż ogniowa i straż kopalniane oraz załogi ratownicze nie podlegają żadnym formalnościom celnym przy przewożeniu przez granicę koniecznych narzędzi i zaprzęgów, o ile przekraczają granicę dla niesienia pomocy w razie pożaru lub wypadku.

4. Przewidziana w niniejszym artykule wolność celna rozciąga się również na konieczne środki przewozowe i zwierzęta pociągowe, włączając w to uprząż i derki.

Środki lecznicze korzystają z wolności celnej tylko wówczas, gdy są przenoszone przez lekarzy, środki zaś dezynfekcyjne — gdy są przenoszone przez akuszerki.

Środki lecznicze, zabronione do przywozu, nie mogą być zabierane.

Artykuł 22.

Dla zapewnienia prawidłowego zwrotu na drugą stronę granicy maszyn, środków transportowych i wszelkich narzędzi, używanych w gospodarstwach rolnych lub leśnych, oraz przyborów rybackich i zwierząt, w wypadkach, w których udogodnienia w myśl Rozdziału II niniejszej Konwencji przewidziane są tylko pod warunkiem wprowadzenia tych przedmiotów zpowrotem, postanawia się co następuje:

a) Właściciel maszyn, środków lokomocji, środków pociągowych lub narzędzi gospodarczych winien wobec obustronnych władz celnych zobowiązać się do wprowadzenia tych przedmiotów zpowrotem i przyjąć odpowiedzialność na wypadek niedokona-

Artikel 20.

Handwerker und Gewerbetreibende, die in dem einen Staate innerhalb des Zollgrenzbezirks wohnen, sollen berechtigt sein, zur Ausübung ihres Berufs im andern Staate innerhalb des Zollgrenzbezirks, bei der sie die dort geltenden Bestimmungen zu beachten haben, das erforderliche Handwerks- und Betriebsgerät zollfrei unter der Bedingung der Wiederausfuhr nach Beendigung der Arbeit mit sich zu führen.

Artikel 21.

1. Geistliche, Aerzte, Thierärzte und Hebammen sind berechtigt, die zur Ausübung ihres Berufs notwendigen Gegenstände und Instrumente zollfrei mit sich zu führen unter dem Vorbehalt, dass sie diese auf dem Rückwege wieder mitbringen. Bei Ausübung ihres Berufs im jenseitigen Gebiete haben sie sich den dortigen Vorschriften zu fügen.

2. Ebenso dürfen die rituellen Zwecken dienenden, bei der Heiligen Messe, Kommunion, Konfirmation oder Letzten Oelung notwendigen Gegenstände, wie z. B. Kelche, Ziborien, Bücher, Kirchenfahnen, Kerzen usw., zollfrei mitgeführt werden.

Entsprechende Vergünstigungen werden aus Anlass von Begräbnissen, insbesondere für die Ueberführung von Leichen sowie für die Beförderung der bei Bestattungen gebräuchlichen und zur Pflege und Ausschmückung von Grabstätten üblichen Gegenstände eingeräumt, auch soweit sie der dauernden Ausschmückung und Erhaltung der Grabstätten und Friedhöfe dienen.

3. Feuer- und Bergwehren sowie Rettungsmannschaften sind, wenn sie die Grenze zur Hilfeleistung bei Bränden oder Unglücksfällen überschreiten, bei der Ueberführung ihrer unentbehrlichen Gerätschaften nebst Bespannung irgendwelchen Zollformlichkeiten nicht unterworfen.

4. Die in diesem Artikel vorgesehene Zollfreiheit erstreckt sich auch auf die nötigen Beförderungsmittel und Zugtiere mit Einschluss der dazu gehörigen Geschirre und Decken.

Von der Zollfreiheit ausgenommen sind Heilmittel, soweit sie nicht durch Aerzte, oder Desinfektionsmittel, die nicht durch Hebammen mitgeführt werden. Im Einfuhrstaate nicht zugelassene Heilmittel dürfen nicht mitgebracht werden.

Artikel 22.

Um die regelmässige Rückbeförderung von Maschinen, Beförderungsmitteln und allen in land- oder forstwirtschaftlichen Betrieben gebräuchlichen Arbeitsgeräten sowie Fischereigeräten und Tieren, wofür die im Abschnitt II dieses Abkommens vorgesehenen Vergünstigungen nur für den Fall der Wiedereinfuhr gelten, zu bewirken, wird folgendes bestimmt:

a) Der Besitzer von Maschinen, Fahrzeugen, Beförderungsmitteln oder Arbeitsgeräten hat sich gegenüber den beiderseitigen Zollbehörden durch eine schriftliche Erklärung, der eine Beschreibung der obengenannten Gegenstände anzu-

nia tego wprowadzenia; winno to nastąpić w formie pisemnej deklaracji z dołączeniem opisu wymienionych wyżej przedmiotów. Osoba, której polecono przenieść przez granicę te przedmioty, winna mieć przy sobie i okazywać na żądanie właściwych władz celnych poświadczenie tych władz o tożsamości przedmiotów. Powyższe postanowienia nie dotyczą używanych narzędzi, jak: młotów, pił, łopat, siekier i t. p., które robotnicy mają przy sobie.

b) Obustronnym władzom celnym należy doręczać poświadczony przez władze policyjne wykaz stanu zwierząt właściciela gruntów, położonych w granicznych obwodach celnych, pragnącego korzystać z tych udogodnień, jak również pisemne zobowiązanie się jego do wprowadzenia tych zwierząt zpowrotem i pisemne przyjęcie odpowiedzialności w wypadku niewprowadzenia ich zpowrotem. Jeżeli ktoś posiada w granicznym obwodzie celnym więcej, niż jedno gospodarstwo rolne, musi doręczyć osobne zaświadczenie dla każdego gospodarstwa. W razie jakichkolwiek zmian poświadczenie to winno być sprostowane w ciągu dwu tygodni. Konie muszą mieć znaki wypalane, bydło rogate i świnie znaki wypalane lub plomby w uszach. Prowadzący bydło musi mieć zaświadczenie celne o każdej sztuce i zaświadczenie to okazywać na żądanie władz celnych. O ile chodzi o drób, owce i kozy, wystarcza zaświadczenie o liczbie tych zwierząt.

c) Po złożeniu pisemnej deklaracji, wymienionej w punktach a) i b), nie mogą być pobierane żadne opłaty lub wymagane jakiegokolwiek zabezpieczenia.

Artykuł 23.

Wolność celna, przewidziana w Rozdziale II, obejmuje zwolnienie zarówno od ceł wwozowych i wywozowych, jak i od wszelkich innych należności i opłat. Niezależnie od postanowień punktu 4 ustępu 2 artykułu 21, z wolnością celną połączone jest również zwolnienie od obowiązujących zakazów przywozu i wywozu. O ileby produkty gospodarstwa rolnego lub leśnego miały być poddane w jednym z obu krajów systemowi scentralizowanej gospodarki, nie będą stosowane wynikające stąd ograniczenia.

III. Postanowienia ogólne i końcowe.

Artykuł 24.

Niniejsza Konwencja rozciąga się na całą granicę polsko-niemiecką, jednakże z zastrzeżeniem następujących postanowień:

I. 1. Postanowienia artykułu 1 Układu o górnośląskim pasie pogranicznym z 23 lutego 1924 pozostają w mocy. Zamiast granicznych obwodów celnych w myśl Rozdziału II niniejszej Konwencji ustanawia się specjalny pas pograniczny dla tej części granicy, na którą rozciąga się Konwencja Górnośląska z 15 maja 1922.

schliessen ist, zu ihrer Wiedereinfuhr zu verpflichten und darin die Verantwortung für den Fall einer unterbleibenden Wiedereinfuhr zu übernehmen. Die mit der Beförderung der genannten Gegenstände über die Grenze betraute Person hat eine zollamtliche Bescheinigung über die Nämlichkeit der Gegenstände bei sich zu führen und diese auf Verlangen dem zuständigen Zollbeamten vorzuzeigen. Die vorstehenden Bestimmungen beziehen sich nicht auf gebrauchte Arbeitsgeräte, wie Hämmer, Sägen, Spaten, Aexte usw., die Arbeiter bei sich tragen.

b) Den beiderseitigen Zollbehörden ist ein durch die Ortspolizeibehörde bestätigter Ausweis über den Viehbestand der die Vergünstigungen in Anspruch nehmenden Grundbesitzer im Zollgrenzbezirk, sowie eine schriftliche Verpflichtung zur Wiedereinfuhr und zur Übernahme der Verantwortung für den Fall der unterbleibenden Wiedereinfuhr einzureichen. Besitzt jemand im Zollgrenzbezirk mehr als einen Landwirtschaftsbetrieb, so muss er für jeden Betrieb einen besonderen Ausweis einreichen. Im Falle irgend welcher Veränderungen ist dieser Ausweis binnen 2 Wochen zu berichtigen. Pferde müssen Brandzeichen tragen, Hornvieh und Schweine mit Brandzeichen oder Ohrplomben versehen sein. Der Viehbegleiter muss eine zollamtliche Bescheinigung über die Nämlichkeit eines jeden Stückes bei sich führen und diese auf Verlangen des Zollbeamten vorzeigen. Für Geflügel, Schafe und Ziegen ist ein Ausweis über die Anzahl der Tiere hinreichend.

c) Wenn die unter a) und b) erwähnte schriftliche Erklärung abgegeben worden ist, dürfen keinerlei Gebühren oder Sicherheitsleistungen verlangt werden.

Artikel 23.

Die im Abschnitt II vorgesehene Zollfreiheit umfasst sowohl die Befreiung von Ein- und Ausfuhrzöllen, als auch von allen sonstigen Gebühren und Abgaben. Mit der Zollfreiheit ist, abgesehen von der Bestimmung des Artikel 21 Nr. 4 Absatz 2, die Befreiung von geltenden Ein- und Ausfuhrverboten verbunden. Sollten land- oder forstwirtschaftliche Erzeugnisse in einem der beiden Gebiete einer zentralen Bewirtschaftung unterworfen sein oder werden, so werden, die sich daraus ergebenden Beschränkungen keine Anwendung finden.

III. Allgemeine und Schlussbestimmungen.

Artikel 24.

Das vorliegende Abkommen erstreckt sich auf die ganze polnisch-deutsche Grenze, jedoch unter Vorbehalt der folgenden Bestimmungen:

I. 1. Die Bestimmung des Artikel 1 des Abkommens über den oberschlesischen Grenzbezirk vom 23. Februar 1924 wird aufrecht erhalten. Der besondere Grenzbezirk tritt für den Teil der Grenze, auf den sich das Abkommen über Oberschlesien vom 15. Mai 1922 bezieht, an die Stelle des Zollgrenzbezirks im Sinne des Abschnitt II des gegenwärtigen Abkommens.

2. Udogodnienia, przewidziane w artykule 17, będą nawet wówczas stosowane, jeżeli dany grunt nie stanowi jednostki gospodarczej, o ile położony jest w specjalnym pasie granicznym (punkt 1). W tym wypadku należy za każdym razem przedstawiać zaświadczenie właściwej władzy administracyjnej, że przedmioty, dla których żąda się wolności celnej, rzeczywiście pochodzą z posiadłości, położonej w tym pasie.

3. Rękodzielnicy i rzemieślnicy, zamieszkali w specjalnym pasie pogranicznym, mają prawo zabierać ze sobą bez cła przedmioty albo ich części w celu ich naprawy, pod warunkiem przeniesienia ich zpowrotem przez granicę. Podobnie dozwala im się zabierać bez cła materiały, służące do naprawy w ilościach, odpowiadających zakresowi pracy rękodzielniczym lub rzemieślniczym i w ilościach możliwych do przeniesienia bez posługiwania się środkami przewozowymi. Każdej z osób do tego uprawnionych jest dozwolone przejść i wrócić przez granicę z materiałem tego samego rodzaju tylko raz na dzień. Materiał ten nie może służyć do wyrobu nowych przedmiotów i, o ile nie zostanie zużyty, musi być wyniesiony zpowrotem.

4. Robotnicy, zamieszkali w specjalnym pasie pogranicznym, których mieszkanie oddzielone jest granicą od miejsca pracy, mogą, udając się do pracy przy przekraczaniu granicy:

a) zabierać ze sobą bez cła żywność na jeden dzień w ilości, przewidzianej w artykule 18, robotnicy, pozostający przez kilka dni na miejscu swej pracy, mogą zabierać ze sobą żywność bez cła w ilości, odpowiadającej liczbie tych dni, przyczem mogą zabierać ze sobą również produkty, służące do przygotowania środków spożywczych;

b) zabierać ze sobą narzędzia pracy bez cła, pod warunkiem przeniesienia ich zpowrotem.

5. Udogodnienie, przewidziane w punkcie 4 — a), przysługuje również rękodzielnikom i rzemieślnikom, przewidzianym w punkcie 3.

6. Deputaty, wydawane przez pracodawców robotnikom i urzędnikom, zamieszkałym w obrębie pasa pogranicznego, których mieszkania oddzielone są od warsztatów pracy granicą, mogą być zabierane do domu bez cła.

II. Postanowienia Konwencji Górnośląskiej z 15 maja 1923, dotyczące kart cyrkularnych, pozostają w mocy.

Artykuł 25.

1. Postanowienia niniejszej Konwencji nie naruszają prawa władz obu Stron kontraktujących odmawiać wydawania przepustek granicznych, o ile podróżnicy sprzeciwiają się obowiązujące ustawowe przepisy paszportowe.

2. Udogodnienia, przewidziane w niniejszej Konwencji, nie stosują się do osób, które zostały wydalone z terytorjum jednej ze Stron kontraktujących.

2. Die in dem Artikel 17 vorgesehenen Vergünstigungen finden auch dann Anwendung, wenn der in Frage kommende Grundbesitz keine wirtschaftliche Einheit bildet, aber in dem besonderen Grenzbezirk Nr. 1) gelegen ist. In diesem Falle ist jeweils eine Bescheinigung der zuständigen Verwaltungsbehörde darüber vorzulegen, dass die Gegenstände, für die Zollfreiheit in Anspruch genommen werden, tatsächlich von einem in diesem Bezirke gelegenen Besitze herrühren.

3. Die innerhalb des besonderen Grenzbezirks eines der beiden vertragschliessenden Teile wohnhaften Handwerker und Gewerbetreibenden sollen zur Vornahme von Ausbesserungen aus dem Grenzbezirke des anderen Staates stammende, auszubessernde Gegenstände oder Teile von solchen unter der Bedingung der Wiederausfuhr zollfrei mit sich führen dürfen. Desgleichen ist ihnen die zollfreie Mitnahme von Material für Ausbesserungen im Rahmen eines kleinen gewerblichen oder Handwerkbetriebs in Mengen gestattet, die sie ohne Inanspruchnahme von Beförderungsmitteln mit sich zu tragen vermögen. Jedem Berechtigten ist der Uebertritt und der Rückübertritt über die Grenze mit gleichen Material täglich nur einmal erlaubt. Das Material darf nicht zur Herstellung von neuen Gegenständen benutzt werden. Soweit es nicht verbraucht ist, muss es wieder ausgeführt werden.

4. Arbeiter, deren Wohnung innerhalb des besonderen Grenzbezirks durch die Grenze von der Arbeitsstätte getrennt ist, können bei Ueberschreiten der Grenze auf dem Wege zur Arbeitsstätte:

a) ihren Tagesmundvorrat in dem im Artikel 18 vorgesehenen Höchstmass zollfrei mit sich führen; Arbeiter, die mehrere Arbeitstage an der Betriebsstätte verbleiben, können den Mundvorrat in einem diesen Arbeitstagen entsprechenden Ausmass zollfrei mit sich führen, und zwar auch Rohstoffe, die zur Herstellung von Nahrungsmitteln dienen;

b) ihr Arbeitsgerät unter der Verpflichtung der Wiederausfuhr zollfrei mit sich nehmen.

5. Die Vergünstigung unter Nr. 4 a) steht auch den unter Nr. 3 bezeichneten Handwerkern und Gewerbetreibenden zu.

6. Die von Arbeitgebern gewährten Deputate an Arbeiter und Angestellte, deren Wohnung innerhalb des Grenzbezirks durch die Grenze von der Arbeitsstätte getrennt ist, können zollfrei nach Hause verbracht werden.

II. Die Bestimmungen des Abkommens über Oberschlesien vom 15 Mai 1923 über Verkehrskarten bleiben unberührt.

Artikel 25.

1. Durch die Bestimmungen des Abkommens wird das Recht der Behörden der beiden vertragschliessenden Teile nicht berührt, die Ausstellung der Grenzausweise zu versagen, wenn der Reise gesetzliche Hindernisse im Sinne der geltenden Passbestimmungen entgegenstehen.

2. Die in diesem Abkommen festgesetzten Vergünstigungen finden auf Personen keine Anwendung, die aus dem Gebiet eines der beiden vertragschliessenden Teile ausgewiesen worden sind.

Artykuł 26.

1. Obie Strony kontraktujące zastrzegają sobie prawo wyłączyć na stałe lub czasowo z mocy działania niniejszej Konwencji poszczególne miejscowości, leżące w powiatach granicznych, lub też ograniczyć w tych miejscowościach przewidziane w Konwencji udogodnienia.

2. O zastrzeżeniach, wydanych w myśl poprzedniego ustępu, należy natychmiast zawiadomić Stronę przeciwną.

Artykuł 27.

1. Postanowienia Rozdziałów I i II nie naruszają przepisów celnych, o ile nie są zmienione przez niniejszą Konwencję, jak również policyjnych przepisów meldunkowych lub innych przepisów policyjnych, dotyczących cudzoziemców, dalej postanowień o ochronie roślin oraz przepisów sanitarnych i weterynaryjnych. Porozumienie o wykonywaniu przepisów weterynaryjnych, przewidziane w punkcie VII Protokołu końcowego do Układu z 29 kwietnia 1922 i wykonane Protokołem z 4 czerwca 1923, ma pozostać w mocy po wygaśnięciu wspomnianego Układu.

2. Postanowienia Rozdziałów I i II mogą być przejściowo zawieszane w razie ogólnego zamknięcia granicy także z innych powodów, jak powody zdrowotne lub weterynaryjne. Podobnie, w razie nadzwyczajnej potrzeby gospodarczej, mogą być przejściowo ograniczone udogodnienia, przewidziane w artykułach 18 i 24 punkt 4 — a).

Artykuł 28.

1. Udogodnienia dalsze, poza przewidzianymi w Rozdziale I, mogą być przyznane, w razie szczególnej potrzeby, w drodze bezpośredniego porozumienia właściwych władz obu Stron kontraktujących. Udogodnienia mogą polegać również na tem, że zamiast właściwych władz administracyjnych (artykuł 4) wystawianie przepustek będzie powierzane innym władzom, mającym siedzibę w miejscach bardziej dogodnych dla osób interesowanych.

2. Tam, gdzie tego wymagać będą stosunki gospodarcze, a okaże się to dozwolone, mogą być, po porozumieniu właściwych władz obu Stron kontraktujących, przyznane udogodnienia większe, niż udogodnienia, przewidziane w Rozdziale II dla drzewa, padającego przy ścinaniu na drugą stronę granicy, dalej dla wydobywania piasku z gruntów własnych lub wydzierzawionych po drugiej stronie granicy i czerpania wody do własnego użytku gospodarczego. W ten sam sposób mogą być zmieniane lub uzupełniane postanowienia artykułów 18 do 21.

Artykuł 29.

Właściwe władze administracyjne winny porozumiewać się bezpośrednio ze sobą w celu usuwania trudności, któreby się wyłoniły przy wykonaniu

Artikel 26.

1. Beide vertragschliessenden Teile behalten sich das Recht vor, einzelne innerhalb ihrer Grenzkreise liegende Ortschaften dauernd oder vorübergehend von den Bestimmungen dieses Abkommens auszuschliessen oder für solche Ortschaften die in dem Abkommen vorgesehenen Vergünstigungen einzuschränken.

2. Die im Absatz 1 erwähnten Massnahmen des einen Teiles sind unverzüglich zur Kenntnis des anderen Teiles zu bringen.

Artikel 27.

1. Durch die Bestimmungen der Teile I und II werden die Zollbestimmungen, soweit sie nicht durch dieses Abkommen geändert sind, die polizeilichen Melde- und sonstigen fremdenpolizeilichen Vorschriften, die Vorschriften des Pflanzenschutzes, sowie die Gesundheits- und veterinärpolizeilichen Bestimmungen nicht berührt. Die unter Nr. VII des Schlussprotokolls zum Abkommen vom 29. April 1922 vorgesehene Verständigung über die Handhabung der veterinärpolizeilichen Bestimmungen, die durch das Protokoll vom 4. Juni 1923 erfolgt ist, soll auch nach dem Ausserkrafttreten des vorerwähnten Abkommens in Wirksamkeit bleiben.

2. Die Bestimmungen der Abschnitte I und II können im Falle einer allgemeinen Grenzsperrung auch aus anderen als Gesundheits- und veterinärpolizeilichen Gründen vorübergehend ausser Kraft gesetzt werden. Ebenso können im Falle aussergewöhnlicher wirtschaftlicher Notwendigkeit die im Artikel 18 und im Artikel 24 Nr. 4a) vorgesehenen Vergünstigungen vorübergehend beschränkt werden.

Artikel 28.

1. Weitere Erleichterungen als die im Abschnitt I vorgesehenen können im Falle eines besonderen Bedürfnisses im Einvernehmen der zuständigen Behörden der beiden vertragschliessenden Teile zugestanden werden. Die Erleichterungen können auch darin bestehen, dass an Stelle der an sich zuständigen Verwaltungsbehörden (Artikel 4) andere Behörden, deren Sitz für die beteiligten günstiger gelegen ist, mit der Ausstellung der Ausweise beauftragt werden.

2. Wo die wirtschaftlichen Verhältnisse es als wünschenswert und zulässig erscheinen lassen, können im Einvernehmen der zuständigen Behörden der beiden vertragschliessenden Teile für Holz, das beim Fällen jenseits der Grenze zu liegen kommt, für Entnahme von Sand von eigenen oder gepachteten Grundstücken jenseits der Grenze, sowie von Wasser zum eigenen Wirtschaftsgebrauche weitergehende Erleichterungen als die im Abschnitt II vorgesehenen vereinbart werden. Auf gleichem Wege können die Bestimmungen der Artikel 18—21 abgeändert oder ergänzt werden.

Artikel 29.

Die zuständigen Verwaltungsbehörden sollen, falls sich bei der Durchführung des Abkommens Schwierigkeiten ergeben sollten, zu deren Beseiti-

niniejszej Konwencji. Mają sobie bezzwłocznie wzajemnie komunikować o wszelkich odchyleniach od postanowień Rozdziałów I i II, zarządzonych w myśl artykułu 26 i ustępu 2 artykułu 27.

Artykuł 30.

Strony kontraktujące zakomunikują sobie nawzajem, które władze należy uważać za kompetentne w myśl niniejszej Konwencji.

Artykuł 31.

1. Niniejsza Konwencja będzie ratyfikowana, a dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Warszawie. Konwencja uprawomocni się po upływie 14 dni od dnia wymiały dokumentów ratyfikacyjnych.

2. Konwencja utraci moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1926, o ile Strony kontraktujące nie porozumieją się do dnia 30 września 1926 co do jej przedłużenia. Każda ze Stron kontraktujących ma prawo wcześniejszego jej wypowiedzenia z upływem kwartału kalendarzowego, wymawiając ją na trzy miesiące przedtem.

Sporządzono w dwu oryginałach w języku polskim i niemieckim, przytem oba teksty są jednako-wo obowiązujące.

Na dowód czego Pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i zaopatrzyli ją swemi pieczęciami.

Gdańsk, 30 grudnia 1924.

(L. S.) (—) *Jerzy Bogorya-Kurzeniecki*
(L. S.) (—) *Paul Eckardt*

Zaznajomiwszy się z powyższą Konwencją, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną, zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień, oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i zatwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydaliśmy akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.
W Warszawie, dnia 12 listopada 1925 roku.

(—) *S. Wojciechowski*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *Wł. Grabski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *Al. Skrzyński*

gung unmittelbar miteinander ins Benehmen treten. Sie haben einander von den in ihrem Bezirk gemäss des Artikel 26 und des Artikel 27 Absatz 2 verfügbaren Abweichungen von den in den Abschnitten I und II getroffenen Bestimmungen jeweils unverzüglich in Kenntnis zu setzen.

Artikel 30.

Die vertragschliessenden Teile werden einander mitteilen, welche Stellen als zuständige Behörden im Sinne dieses Abkommens zu betrachten sind.

Artikel 31.

1. Dieses Abkommen soll ratifiziert werden, und der Austausch der Ratifikationsurkunden soll in Warschau stattfinden. Das Abkommen soll 14 Tage nach dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft treten.

2. Das Abkommen soll mit dem Ablauf des 31. Dezember 1926 ausser Kraft treten, falls sich die vertragschliessenden Teile nicht bis zum 30. September 1926 über seine Verlängerung verständigt haben. Jeder der vertragschliessenden Teile ist befugt, das Abkommen auch früher mit dreimonatiger Frist für das Ende eines Kalendervierteljahrs aufzukündigen.

Zu Urkund dessen haben die vertragschliessenden Teile das Abkommen unterfertigt und mit ihren Siegeln versehen.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift in polnischer und deutscher Sprache, wobei beide Wortlaute gleiche Geltung haben sollen.

Danzig, den dreissigsten Dezember 1924.

(L. S.) (—) *Jerzy Bogorya-Kurzeniecki*
(L. S.) (—) *Paul Eckardt*